

LINGUOCULTURAL INTERPRETATION OF HUMAN
PSYCHOLOGY AND INNER EXPERIENCES IN ENGLISH AND
UZBEK SOMATIC PHRASEOLOGICAL UNITS

Tursunov Jakhongir Aminovich

Teacher of foreign languages Karshi state technical university

Tel: 91 455 7579 Email: jakhongirtursunov@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3673-768X>

Jumanazarov Samandar Urinovich – Karshi State Technical University,

Associate Professor, Department of “Foreign Languages”,

Tel: 97 980 93 93 Email: jumanazarovsamandar45@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-3154-0325>

Abstract: *This article examines the representation of the human inner world, psychological states, emotional experiences, and moral values through somatic phraseological units in English and Uzbek languages from comparative and linguocultural perspectives. The research investigates the semantic structure, conceptual foundations, and cultural characteristics of phraseological units containing names of body parts. Somatic phraseological units formed on the basis of such components as heart, head, eye, and hand are comparatively analyzed with regard to their role in expressing human psychology and inner experiences. The findings demonstrate that somatic phraseological units in both languages possess an anthropocentric nature and serve as significant linguistic means reflecting national mentality and cultural values.*

Keywords: *somatic phraseological units, linguocultural studies, anthropocentrism, concept, metaphor, inner world, psychological state, emotional experience, phraseological unit, comparative linguistics.*

INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARI SOMATIK FRAZELOGIZMLARIDA
INSON RUHIYATI VA ICHKI KECHINMALARINING

LINGVOKULTUROLOGIK TALQINI

Tursunov Jaxongir Aminovich – Qarshi davlat texnika universiteti “Xorijiy tillar” kafedrasida o‘qituvchisi Tel: 91 455 7579 Elektron pochta: jakhongirtursunov@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3673-768X>

Jumanazarov Samandar Urinovich – Qarshi davlat texnika universiteti, “Xorijiy tillar” kafedrasida dotsenti Tel: 97 980 93 93 Elektron pochta: jumanazarovsamandar45@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-3154-0325>

Annotatsiya: Mazkur maqolada ingliz va o‘zbek tillaridagi somatik frazeologizmlar orqali insonning ichki dunyosi, ruhiy holati, hissiy kechinmalari hamda ma’naviy-axloqiy qarashlarining ifodalanishi lingvokulturologik va qiyosiy tilshunoslik nuqtayi nazaridan tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida tana a’zolari nomlari ishtirok etgan frazeologik birliklarning semantik tuzilishi, konseptual asoslari va milliy-madaniy xususiyatlari o‘rganildi. Ingliz va o‘zbek tillarida yurak, bosh, ko‘z, qo‘l kabi somatik komponentlar asosida shakllangan frazeologik birliklar inson ruhiyati va ichki kechinmalarini ifodalashdagi o‘rni jihatidan qiyosiy tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari har ikkala tilda somatik frazeologizmlar antropotsentrik xarakterga ega ekanligini hamda milliy mentalitet va madaniy qadriyatlarni aks ettiruvchi muhim lingvistik vosita ekanligini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: somatik frazeologizm, lingvokulturologiya, antropotsentrizm, konsept, metafora, ichki dunyo, ruhiy holat, hissiy kechinma, frazeologik birlik, qiyosiy tilshunoslik.

ЛИНГВОКУЛЬТУРНАЯ ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ПСИХОЛОГИИ ЧЕЛОВЕКА
И ВНУТРЕННИХ ПЕРЕЖИВАНИЙ В СОМАТИЧЕСКИХ ФРАЗЕО-
ЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦАХ АНГЛИЙСКОГО И УЗБЕКСКОГО ЯЗЫКОВ

Турсунов Джахонгир Аминович – Преподаватель иностранных языков, Каршский государственный технический университет Тел.: 91 455 7579 Эл. почта: jakhongirtursunov@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3673-768X>

Джуманазаров Самандар Уринович – Доцент кафедры иностранных языков Каршского государственного технического университета

Тел.: 97 980 93 93 Эл. почта: jumanazarovsamandar45@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-3154-0325>

Аннотация: В данной статье анализируется выражение внутреннего мира человека, его психического состояния, эмоциональных переживаний, а также духовно-нравственных взглядов посредством соматических фразеологизмов в английском и узбекском языках с точки зрения лингвокультурологии и сравнительной лингвистики. В ходе исследования изучались семантическая структура, концептуальные основы и национально-культурные характеристики фразеологических единиц, включающих названия частей тела. Фразеологические единицы, сформированные на основе соматических компонентов, таких как сердце, голова, глаз, рука в английском и узбекском языках, были сравнительно проанализированы с точки зрения их роли в выражении человеческой психики и внутренних переживаний. Результаты исследования показывают, что соматические фразеологизмы в обоих языках имеют антропоцентрический характер и являются важным лингвистическим инструментом, отражающим национальное мировоззрение и культурные ценности.

Ключевые слова: соматический фразеологизм, лингвокультурология, антропоцентризм, понятие, метафора, внутренний мир, психическое состояние, эмоциональный опыт, фразеологическая единица, сравнительная лингвистика.

Kirish: Til jamiyatning madaniy, tarixiy va ma'naviy tajribasini saqlovchi hamda avloddan avlodga yetkazuvchi muhim ijtimoiy hodisa hisoblanadi. Har bir xalqning dunyoqarashi, qadriyatlari va tafakkur tarzi til birliklari orqali namoyon bo'ladi. Tilning ana shunday o'ziga xos qatlamlaridan biri frazeologik birliklardir. Frazeologizmlar xalqning ko'p asrlik tajribasi, turmush tarzi va milliy tafakkurining mahsuli sifatida shakllangan bo'lib, ular tilning obrazlilik darajasini oshiruvchi vosita hisoblanadi.

Zamonaviy tilshunoslikda frazeologik birliklarni o'rganish nafaqat semantik va grammatik jihatdan, balki kognitiv, pragmatik hamda lingvokulturologik nuqtayi nazardan ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, somatik frazeologizmlar insonning jismoniy va ruhiy tajribasini aks ettiruvchi lingvistik vosita sifatida alohida ilmiy qiziqish uyg'otmoqda.

Somatik frazeologizmlar tarkibida inson tanasi a'zolari nomlari ishtirok etadi va ular ko'pincha ko'chma ma'noda qo'llanilib, hissiy holat, ruhiy kechinma, axloqiy fazilat yoki aqliy faoliyatni ifodalaydi. Masalan, ingliz tilidagi *heart of gold, lose one's head, keep an eye on* kabi iboralar hamda o'zbek tilidagi *ko'ngli ochiq, boshi qotmoq, ko'zi yetmoq* kabi birliklar insonning ichki dunyosi bilan bog'liq murakkab tushunchalarni ifodalashga xizmat qiladi.

Frazeologik birliklarning mazmunini anglash jarayonida inson organizmi va uning qismlari muhim konseptual manba vazifasini bajaradi. Inson o'z tajribasini avvalo tanasi orqali idrok etadi va shu sababli tana a'zolari ko'plab metaforik hamda frazeologik ma'nolarning shakllanishida asos bo'lib xizmat qiladi. Bu esa somatik frazeologizmlarning antropotsentrik tabiatini ko'rsatadi.

Bugungi kunda qiyosiy tilshunoslik va lingvokulturologiya yo'nalishlarida ingliz va o'zbek tillaridagi somatik frazeologizmlarni o'rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Chunki bunday birliklar turli xalqlarning inson ruhiyati va ichki kechinmalarini qanday talqin qilishini aniqlash imkonini beradi. Shu bilan birga, ular tillararo o'xshashlik va tafovutlarni aniqlash, madaniyatlararo muloqotni rivojlantirish hamda tarjima nazariyasini boyitishda muhim manba bo'lib xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi ingliz va o'zbek tillaridagi somatik frazeologizmlar orqali inson ruhiyati va ichki kechinmalarining ifodalanish xususiyatlarini aniqlash, ularning semantik, kognitiv va lingvokulturologik jihatlarini qiyosiy tahlil qilishdan iboratdir.

Mavzuning dolzarbligi: Zamonaviy tilshunoslikning ustuvor yo'nalishlaridan biri

inson omilini til tizimining markaziga qo‘ygan antropotsentrik paradigмага asoslangan tadqiqotlardir. Ushbu yondashuvga ko‘ra, til faqat aloqa vositasi emas, balki inson tafakkuri, hissiyoti, madaniyati va dunyoqarashining ifodasi sifatida qaraladi. Shuning uchun ham til birliklarini, ayniqsa, frazeologik birliklarni o‘rganishda insonning ruhiyati va ichki dunyosini aks ettiruvchi vositalarni tadqiq etish muhim ilmiy ahamiyat kasb etadi. Somatik frazeologizmlar inson organizmi bilan bog‘liq bo‘lgan tasavvurlar asosida shakllanganligi sababli, ular tilning eng qadimiy va eng faol qatlamlaridan biri hisoblanadi. Inson tanasi va uning a‘zolari barcha madaniyatlarda mavjud bo‘lgan universal tushuncha bo‘lishiga qaramay, turli xalqlarda ular asosida shakllangan frazeologik birliklarning semantik mazmuni va lingvokulturologik xususiyatlari bir-biridan farqlanadi. Aynan shu jihat somatik frazeologizmlarni qiyosiy aspektida o‘rganish zaruratini yuzaga keltiradi.

Bugungi globallashuv sharoitida turli xalqlar o‘rtasidagi madaniy va lingvistik aloqalar tobora kengayib bormoqda. Bu esa milliy madaniyat va mentalitetni aks ettiruvchi til birliklarini chuqur o‘rganishni talab qiladi. Somatik frazeologizmlar xalqning ruhiy dunyosi, ma‘naviy qadriyatlari va milliy tafakkurini o‘zida mujassamlashtirgani sababli, ularni ingliz va o‘zbek tillari misolida tadqiq etish nafaqat nazariy, balki amaliy ahamiyatga ham ega.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundan iboratki, u ingliz va o‘zbek tillaridagi somatik frazeologizmlar orqali insonning ichki kechinmalari, ruhiy holati va hissiy tajribalarining qanday konseptuallashtirilishini aniqlashga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari qiyosiy tilshunoslik, lingvokulturologiya, kognitiv tilshunoslik hamda tarjimashunoslik sohalarining rivojlanishiga muayyan hissa qo‘shadi.

Tadqiqotning maqsadi va vazifalari: Tadqiqotning asosiy maqsadi ingliz va o‘zbek tillaridagi somatik frazeologizmlarda inson ruhiyati va ichki kechinmalarining ifodalanish xususiyatlarini aniqlash hamda ularning lingvokulturologik mohiyatini qiyosiy jihatdan tahlil qilishdan iborat.

Mazkur maqsadni amalga oshirish uchun quyidagi vazifalar belgilandi:

- somatik frazeologizmlar tushunchasining nazariy asoslarini o‘rganish;
- somatik komponentlarning semantik xususiyatlarini aniqlash;
- ingliz tilidagi somatik frazeologizmlarni tahlil qilish;
- o‘zbek tilidagi somatik frazeologizmlarni tahlil qilish;
- ikki tildagi o‘xshash va farqli jihatlarni aniqlash;
- somatik frazeologizmlarning lingvokulturologik xususiyatlarini tavsiflash;
- inson ruhiyati va ichki kechinmalarining frazeologik ifodalanish mexanizmlarini

yoritish.

Tadqiqotning obyekti va predmeti: Tadqiqot obyekti sifatida ingliz va o‘zbek tillaridagi somatik frazeologik birliklar tanlandi.

Tadqiqot predmeti esa mazkur somatik frazeologizmlarning inson ruhiyati, hissiy holati va ichki kechinmalarini ifodalashdagi semantik hamda lingvokulturologik xususiyatlaridan iborat.

Tadqiqot metodologiyasi: Mazkur tadqiqotni amalga oshirishda zamonaviy tilshunoslikning bir qator ilmiy metodlaridan foydalanildi:

Tavsifiy metod: Frazeologik birliklarning semantik va struktur xususiyatlarini tavsiflash uchun qo‘llanildi.

Qiyosiy metod: Ingliz va o‘zbek tillaridagi somatik frazeologizmlar o‘rtasidagi o‘xshashlik va tafovutlarni aniqlash imkonini berdi.

Lingvokulturologik metod: Frazeologik birliklarning milliy-madaniy mazmunini ochib berishda foydalanildi.

Kognitiv-semantik metod: Somatik komponentlarning inson tafakkurida qanday konseptuallashtirishini tahlil qilish uchun qo‘llanildi.

Kontekstual tahlil metodi: Frazeologik birliklarning nutq jarayonidagi ma’no xususiyatlarini aniqlashda foydalanildi.

Somatik frazeologizmlarning nazariy asoslari: Tilshunoslikda somatik

frazeologizmlar tarkibida inson tanasi a'zolari nomlari qatnashgan turg'un birikmalar sifatida tavsiflanadi. "Soma" yunoncha so'z bo'lib, "tana" ma'nosini bildiradi. Shunga ko'ra, somatik frazeologizmlar inson organizmi bilan bog'liq tushunchalar asosida shakllangan frazeologik birliklar hisoblanadi.

Frazeologizmlar tarkibida eng ko'p uchraydigan somatik komponentlar quyidagilar hisoblanadi:

yurak (heart) bosh (head) ko'z (eye) qo'l (hand) yuz (face)
til (tongue) oyoq (foot) quloq (ear)

Mazkur komponentlar insonning biologik tajribasi bilan bog'liq bo'lishiga qaramay, ko'pincha abstrakt tushunchalarni ifodalash uchun xizmat qiladi.

Kognitiv tilshunoslik nuqtayi nazaridan qaralganda, inson abstrakt hodisalarni tushunishda o'zining jismoniy tajribasiga tayanadi. Lakoff va Johnsonning konseptual metafora nazariyasiga ko'ra, ko'plab mavhum tushunchalar tana a'zolari orqali anglanadi va ifodalanadi.

Masalan:

yurak – hissiyot markazi bosh – aql markazi
ko'z – idrok manbai qo'l – harakat va yordam ramzi

Shu sababli somatik frazeologizmlar insonning ichki dunyosini aks ettirishda muhim vosita hisoblanadi.

Somatik frazeologizmlarning tasnifi: Tadqiqot materiallari asosida somatik frazeologizmlarni quyidagi semantik guruhlariga ajratish mumkin:

Hissiy holatni ifodalovchi frazeologizmlar

Misollar:

Heart of gold – mehribon inson **Break somebody's heart** – qattiq ranjitmoq

Yuragi ezilmoq – iztirob chekmoq **Ko'ngli yarim bo'lmoq** – xafa bo'lmoq

Ruhiy holatni ifodalovchi frazeologizmlar

Lose one's head – o'zini yo'qotmoq **Boshi qotmoq** – hayron qolmoq

Intellektual faoliyatni ifodalovchi frazeologizmlar

Use one's head – aql bilan ish tutmoq **Boshi ishlamoq** – ziyrak bo'lmoq

Kuzatuv va idrokni ifodalovchi frazeologizmlar

Keep an eye on – kuzatib turmoq **Ko'zdan qochirmaslik** – nazorat qilmoq

Yordam va hamkorlikni ifodalovchi frazeologizmlar

Give a hand – yordam bermoq **Qo'l uzatmoq** – ko'mak bermoq

Somatik frazeologizmlarning antroposentrik tabiati: Antroposentrizm zamonaviy tilshunoslikning muhim tamoyillaridan biri bo'lib, unda inson til tizimining markaziy elementi sifatida qaraladi. Somatik frazeologizmlar mazkur tamoyilning yorqin namunasi hisoblanadi.

Inson o'z atrofidagi olamni avvalo tanasi orqali idrok etadi. Natijada jismoniy tajriba abstrakt tushunchalarni anglashning asosiy vositasiga aylanadi. Shu sababli hissiyotlar, qo'rquv, quvonch, iztirob, muhabbat kabi murakkab psixologik holatlar tana a'zolari bilan bog'liq obrazlar yordamida ifodalanadi.

Masalan, ingliz tilidagi "cold feet" iborasi qo'rquv va ikkilanishni bildiradi. O'zbek tilidagi "yuragi orqaga tortdi" iborasi ham aynan shu ma'noni ifodalaydi. Ushbu holat turli tillarda insonning umumiy biologik tajribasi mavjudligini ko'rsatadi.

Biroq milliy madaniyat ta'sirida ayrim somatik obrazlar o'ziga xos ma'nolar kasb etadi. Ayniqsa o'zbek tilidagi "ko'ngil" konsepti ingliz tilida to'liq muqobilga ega emas. Ko'ngil tushunchasi hissiy, axloqiy va ma'naviy mazmunlarni birlashtiradi.

Ingliz tilidagi somatik frazeologizmlarning tahlili: Ingliz tilida somatik frazeologizmlar insonning hissiy holati, psixologik kechinmalari, aqliy faoliyati va ijtimoiy munosabatlarini ifodalovchi muhim til birliklari hisoblanadi. Ularning aksariyati inson tanasi qismlarining metaforik ma'nolari asosida shakllangan.

Frazeologik birliklar tarkibida eng faol qatnashuvchi komponentlar heart, head, eye, hand, face va tongue hisoblanadi.

Heart komponentli frazeologizmlar: Ingliz tilida heart (yurak) komponenti

hissiyotlar markazi sifatida talqin qilinadi.

Heart of gold: Mazkur ibora mehribon, saxovatli va oliyjanob insonni tavsiflash uchun ishlatiladi.

Misol: *She has a heart of gold and always helps people in need.*

Bu yerda yurak ezgulik va insonparvarlik timsoli sifatida namoyon bo'lmoqda.

Break somebody's heart

Mazkur frazeologizm chuqur ruhiy azob yoki hissiy jarohat yetkazishni anglatadi.

Misol: *The news broke her heart.*

Bu birlik inson ruhiyatidagi og'riqni jismoniy sinish metaforasi orqali ifodalaydi.

Learn by heart: Mazkur ibora biror narsani yoddan bilishni anglatadi.

Bu holatda yurak xotira va bilim manbai sifatida konseptuallashtirilgan.

Take something to heart

Biror gap yoki hodisani juda jiddiy qabul qilish ma'nosini bildiradi.

Bu ibora insonning emotsional ta'sirchanligini aks ettiradi.

Head komponentli frazeologizmlar: Head (bosh) ingliz tilida tafakkur, mantiq va nazorat markazi sifatida talqin qilinadi.

Lose one's head: Panikaga tushmoq, o'zini yo'qotmoq.

Misol: *Don't lose your head in difficult situations.*

Keep one's head: Og'ir vaziyatlarda ham xotirjamlikni saqlash.

Have a good head on one's shoulders

Aqlli va mulohazali insonni ifodalaydi.

Use one's head: Aql bilan ish tutmoq.

Mazkur birliklarning barchasida bosh aqliy faoliyat va ong markazi sifatida namoyon bo'ladi.

Eye komponentli frazeologizmlar: Ko'z komponenti idrok, e'tibor va nazorat bilan bog'liq.

Keep an eye on: Nazorat qilmoq.

Catch someone's eye E'tiborini tortmoq.

In the blink of an eye Juda tez sodir bo'lgan hodisani bildiradi.

Turn a blind eye Ataylab e'tibor bermaslik.

Mazkur birliklar insonning atrof-muhitni idrok etishi va kuzatishi bilan bog'liq.

Hand komponentli frazeologizmlar

Qo'l harakat, yordam va faoliyatni anglatadi.

Give somebody a hand - Yordam bermoq.

Hand in hand - Hamkorlikda harakat qilmoq.

Have one's hands full - Juda band bo'lmoq.

Wash one's hands of something - Mas'uliyatdan voz kechmoq.

Qo'l ingliz tilida faoliyat va amaliy harakat ramzi sifatida namoyon bo'ladi.

O'zbek tilidagi somatik frazeologizmlarning tahlili: O'zbek tilida somatik frazeologizmlar xalqning milliy tafakkuri, urf-odatlar va ma'naviy qadriyatlari bilan chambarchas bog'langan.

Ayniqsa yurak, ko'ngil, bosh va ko'z komponentlari juda faol hisoblanadi.

Yurak va ko'ngil komponentli frazeologizmlar: O'zbek tilining o'ziga xos xususiyatlaridan biri "ko'ngil" konseptining keng qo'llanishidir.

Ko'ngli ochiq - Saxiy va mehribon inson.

Ko'ngli yarim - Xafa yoki ranjigan holat.

Ko'ngliga tugmoq - Biror fikr yoki niyatni ichida saqlamoq.

Yuragi keng - Bag'rikeng inson.

Yuragi ezilmoq - Kuchli qayg'u yoki iztirobni anglatadi.

Yuragi orqaga tortmoq - Qo'rqmoq yoki ikkilanmoq.

Mazkur birliklarda yurak va ko'ngil nafaqat hissiy markaz, balki axloqiy va ma'naviy qadriyatlarning ham ifodachisi sifatida namoyon bo'ladi.

Bosh komponentli frazeologizmlar

Boshi qotmoq - Hayron bo'lmoq.

Boshi osmonga yetmoq - Juda xursand bo'lmoq.

Bosh egmoq - Hurmat bildirmoq.

Boshini olib chiqmoq - Qiyinchilikni yengib o'tmoq.

Bu birliklarda bosh nafaqat tafakkur, balki ijtimoiy va axloqiy munosabatlar bilan ham bog'liq.

Ko'z komponentli frazeologizmlar

Ko'zi yetmoq - Anglamoq yoki qodir bo'lmoq.

Ko'z tikmoq - Orzu qilmoq yoki qattiq istamoq.

Ko'z oldiga keltirmoq - Tasavvur qilmoq.

Ko'zdan qochirmaslik - Nazorat qilmoq.

Qo'l komponentli frazeologizmlar

Qo'l uzatmoq - Yordam bermoq.

Qo'l berishmoq - Hamkorlik qilmoq.

Qo'li ochiq - Saxiy inson.

Qo'l komponenti amaliy faoliyat va insoniy munosabatlarni ifodalaydi.

Qiyosiy tahlil

Tahlillar natijasida ingliz va o'zbek tillarida quyidagi o'xshashliklar aniqlandi.

Somatik komponent	Ingliz tili	O'zbek tili
Heart / Yurak	Hissiyot markazi	Hissiyot va ma'naviyat markazi
Head / Bosh	Tafakkur markazi	Tafakkur va ijtimoiy mavqe
Eye / Ko'z	Kuzatuv va idrok	Idrok va ma'naviy anglash
Hand / Qo'l	Harakat va yordam	Yordam va insoniylik

Qiyosiy tahlil shuni ko'rsatadiki, ayrim konseptlar universal xarakterga ega.

Masalan:

yurak = hissiyot; bosh = aql; ko'z = idrok; qo'l = yordam.

Biroq o'zbek tilida ma'naviy va axloqiy mazmun kuchliroq namoyon bo'ladi.

Tadqiqot natijalari: Tadqiqot davomida quyidagi natijalarga erishildi:

1. Ingliz va o'zbek tillaridagi somatik frazeologizmlar inson ruhiyati va ichki kechinmalarini ifodalovchi muhim lingvistik vosita hisoblanadi.

2. Har ikkala tilda yurak, bosh, ko'z va qo'l komponentlari eng mahsuldor somatik birliklar sifatida faol qo'llaniladi.

3. Ingliz tilidagi somatik frazeologizmlar asosan psixologik holat va individual xatti-harakatlarni ifodalaydi.

4. O'zbek tilidagi somatik frazeologizmlar esa hissiy kechinmalar bilan bir qatorda axloqiy va ma'naviy qadriyatlarni ham aks ettiradi.

XULOSA: Frazeologik birliklar tilning eng obrazli va mazmunan boy qatlamlaridan biri hisoblanadi. Somatik frazeologizmlar esa inson organizmi va tana a'zolari asosida shakllanib, murakkab hissiy, psixologik hamda ma'naviy tushunchalarni ifodalash imkonini beradi.

Mazkur tadqiqot ingliz va o'zbek tillaridagi somatik frazeologizmlarning inson ruhiyati va ichki kechinmalarini aks ettirishdagi o'rnini aniqlashga qaratildi. Tahlillar natijasida inson tanasi barcha madaniyatlarda metaforik tafakkurning asosiy manbalaridan biri ekanligi tasdiqlandi.

Ingliz tilida somatik frazeologizmlar ko'proq individual psixologik holatlarni ifodalashga xizmat qilsa, o'zbek tilida ular hissiy tajriba bilan bir qatorda ma'naviy va axloqiy qadriyatlarni ham o'zida mujassamlashtiradi. Ayniqsa, "ko'ngil" konsepti o'zbek xalqining ruhiy olami va madaniy tafakkurini aks ettiruvchi muhim lingvomadaniy birlik sifatida namoyon bo'ladi.

Tadqiqot natijalari qiyosiy tilshunoslik, lingvokulturologiya, kognitiv tilshunoslik va tarjimashunoslik sohalari uchun nazariy hamda amaliy ahamiyatga ega. Kelgusida somatik frazeologizmlarni korpus lingvistikasi asosida o'rganish, ularning pragmatik va diskursiv xususiyatlarini tadqiq etish istiqbolli yo'nalishlardan biri bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Qodirova G. O‘zbek tilidagi somatik frazeologizmlarning lingvokulturologik xususiyatlari. – Toshkent, 2018.
2. Sayqaliev M. Somatik frazeologizmlar orqali inson psixologiyasining ifodalanishi. // Til va adabiyot ta’limi. – 2020. – №3.
3. Rahmatullayev Sh. O‘zbek tilining izohli frazeologik lug‘ati. – Toshkent: O‘qituvchi, 1992.
4. Yo‘ldoshev B. O‘zbek frazeologiyasi va frazeografiyasi asoslari. – Samarqand, 2007.
5. S.U.Jumanazarov - intent research scientific journal, 2023. Features of the terminology of the english language in the field of electric power industry
6. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. A Comprehensive Grammar of the English Language. – London: Longman, 1985.
8. S.U.Jumanazarov AJ Jamol o'g'li, SU Sharipovich - International Journal on Orange Technologies, 2020 Cognitive Linguistics and Its Interpretation in Grammar
9. Cambridge Idioms Dictionary. – Cambridge University Press, 2022.
10. Oxford Dictionary of Idioms. – Oxford University Press, 2019.
11. N.N.Himmatova - Spanish Journal of Innovation and Integrity, 2023 Psychological aspects of learning a foreign language

